

ע"פ 8817/22 - פלוני נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

ע"פ 8817/22

לפני:

כבוד הנשיאה א' חיות

המערער:

פלוני

נגד

המשיבה:

מדינת ישראל

ערעור על החלטתו של בית משפט השלום בקריות
(השופטת א' ה' ביטון פרלה) מיום 18.12.2022
בת"פ 39468-01-22;
הוספת טיעונים מטעם המערער מיום 16.3.2023

בשם המערער:

עו"ד וופא זועבי-פאהום

פסק-דין

ערעור על החלטת בית משפט השלום בקריות (השופטת א' ה' ביטון פרלה) מיום 18.12.2022 בת"פ 39468-01-22 (להלן: ההליך) שלא לפסול עצמו מלדון בעניינו של המערער.

1. ביום 18.1.2022 הוגש נגד המערער כתב אישום המייחס לו ביצוע עבירות של מעשה מגונה, לפי סעיף 348(ג) לחוק העונשין, התשל"ז-1977, כלפי מספר מתלוננות (להלן: המתלוננות).

עמוד 1

2. ביום 21.11.2022 התקיים דיון הוכחות בהליך והפרוטוקול נוהל בדרך של הקלטה ותמלול. כעולה מפרוטוקול הדיון, במסגרת החקירה הראשית התנגדה ב"כ המערער לאחת השאלות שהוצגו לעד, ולאחר דין ודברים הורה המותב לב"כ המשיבה "כיוון שאני לא [יודע] מה חסר לגברת והיא אמורה לשאול בשאלות פתוחות. הגברת תהיה יותר ממוקדת. אני לא [יודע] מה חסר לגברתי מתוך ההודעה שמסר".

בהמשך לכך נאמרו הדברים הבאים:

"[המותב]: ניתן לנסח בשאלה פתוחה.

[ב"כ המשיבה]: אני פשוט רוצ-

[המותב]: עד כמה שאפשר אני אסייע.

[ב"כ המשיבה]: שהוא יתאר

[המותב]: בחקירה פתוחה.

[ב"כ המשיבה]: אני רוצה שיתאר מה היא סיפרה לך לגבי המקרה [...]

[המותב]: יש פרטים מדויקים [...] שהעד לא מסר?

[ב"כ המשיבה]: כן. שהוא יותר יפרט [...]

[המותב]: אז תרענני את זיכרונו [...]

[ב"כ המערער]: אם בית המשפט [...] עוזר לתביעה [...]

[המותב]: בית המשפט עוזר לשני הצדדים. בית המשפט עוזר לעצמו, רוצה לתת החלטות שהן החלטות צודקות על בסיס המידע שמובא בפניו זה הכל".

3. בהמשך לדברים אלה ביקשה ב"כ המערער "להגיד עוד דברים לפרוטוקול", ובהקשר זה הלינה על כך שלטענתה המותב אינו מאפשר לה לדבר, והוסיפה שהמותב "איננו צריך לנחש מה חסר לתובעת או מה חסר להגנה. בית המשפט יושב לשמוע מה מביאים לו [...] [המותב לא צריך] לעשות לה את העבודה". בהקשר זה הוסיפה ב"כ המערער כי "אם בית המשפט רוצה לעשות את העבודה של התובעת, אני מבקשת שבית המשפט יפסול את עצמו".

בתגובה לדברים אלה שאל המותב אם ב"כ המערער מבקשת את פסילתו ואם הושלמו הטעמים לכך, וב"כ המערער הוסיפה שבתחילת הדיון "בית המשפט פנה ישירות ל[מערער], מעליי, ופנה אליו והסביר לו מה עדיף ואיך עדיף, כי הגלגל לא יכול לחזור אחורה, אם זה מוקלט, אז אני אבקש פסלות. אם זה לא מוקלט, אני אגיש בקשה מסודרת".

4. בהמשך לדברים אלה ולטענת ב"כ המשיבה כי "הכל התנהל פה היום כמו שצריך", נתן המותב החלטה בה ציין כי בשלב זה לא ברור אם "ישנה בקשת פסלות". עם זאת, המותב הבהיר, בין היתר, כי הוא "דוחה מכל וכל הערה שנשמעה בקשר לאמירה שהופנתה ישירות ל[מערער] ולפיה מוטב לו שלא לנהל את ההליך או שבית המשפט ישמע עדים. כבכל תיק, וביתר שאת כאשר מדובר בתיקים מסוג העבירות הנדונות, בית המשפט פונה לצדדים בתחילת ההליך ומברר אם יש טעם לשמוע עדים, אם לאו". המותב פירט כי "הוסברו ל[מערער] כלל האפשרויות, לרבות העובדה כי בתחילת הדרך כתב האישום מהווה כתב טענות והוא חף מפשע, בבחינת זכאי, עד אשר תוכח אשמתו, אם תוכח. כמו כן, הובהר שבשלב הזה בית המשפט לא יודע להעריך סיכון וסיכוי וכי לבית המשפט אין יכולת להניע גלגל אחורה, כך שרק להגנה יש את היכולת לשקול האם נכון לשמוע עדים, אם לאו". המותב הוסיף כי אם תוגש בקשת פסילה מנומקת יידרש לה, ובינתיים הורה על המשך ניהול הדיון.

5. ביום 18.12.2022 התקיים דיון הוכחות נוסף, ובתחילתו עתרה ב"כ המערער לפסילת המותב. ב"כ המערער ציינה כי טרם קיבלה את הקלטת הדיון והפרוטוקול המתומלל הגיע לידיה רק באותו הבוקר, והוסיפה כי המותב "פנה ל[מערער] באופן ישיר ואמר שכדאי לו לסיים את הדיון וחבל שבית המשפט יראה את פני [המתלוננות] שיעידו, ואחרי שהן יושמעו יהיה קשה להחזיר את הגלגל לאחור". ב"כ המערער הודתה כי "אמנם בית המשפט הוסיף סיפא מאד מצומצמת כי בית המשפט עדיין לא שמע וכן ישמע בראש פתוח", אך טענה כי מקריאת הפרוטוקול ניכר ש"בית המשפט הצר את צעדי דבר שמעיד על כך שבית המשפט באמת ננעל על דעתו הראשונית שאמר מלכתחילה שלא כדאי ש[יראה] את [המתלוננות] שהעידו בפניו". ב"כ המערער טענה כי דברים אלה הם גם הפעלת לחץ פסולה על המערער המצדיקה את פסילת המותב, וחזרה על טענותיה כי המותב סייע לב"כ המשיבה.

ב"כ המשיבה התנגדה לבקשה, וטענה כי לא הוצג טעם המצדיק את פסילת המותב. נטען, בין היתר, כי "אכן בית המשפט שוחח עם ה[מערער] אך הדברים לא עולים לחשש אמיתי של משוא אמיתי מצד בית המשפט כלפי ה[מערער], הדברים סטנדרטיים שבית המשפט הסביר ל[מערער] את ההליך ואת משמעותו".

6. המותב דחה את בקשת הפסלות על אתר, וקבע כי הבקשה הוגשה בשיהוי וכי לא היה מקום להמתין עד לבחינה אם הדברים המיוחסים לו מתועדים בהקלטה. המותב הוסיף כי מאחר שעלה ספק אם הדברים המיוחסים לו תועדו בהקלטה, הבהיר כבר בהחלטה הקודמת "כי לא ניתן היה להבין את דבריי לצדדים, אלא ככאלו המקדמים זכויות ולא פוגעים בזכויות". המותב קבע כי לא הוכח חשש ממשי למשוא פנים והוסיף כי לא ברור "על מה נשענת תחושת ההגנה". בהקשר זה ציין המותב כי הדיון הוקלט, למעט הדברים שנאמרו במעבר שבין הפרוטוקול הכתוב לתיעוד הדיון בהקלטה, "אשר נאמרו בהסכמת הצדדים ובכדי לקדם את ההליך ולנהלו במועילות ויעילות תוך נקיטת לשון זהירה ומבלי לקפח את זכויותיו של ה[מערער] והאינטרס הציבורי". כמו כן הדגיש המותב כי לא גיבש דעה באשר לתוצאות ההליך, וכי ישפוט בהליך ללא דעה קדומה ומשוא פנים.

7. מכאן הערער שלפניו בו חוזר המערער על טענות באת-כוחו בבקשה, ומוסיף כי לאחר שהקלטות הדיונים הומצאו לבאת-כוחו, ביום 6.3.2023 ולאחר הגשת הערעור דנן, התברר כי הדברים שאמר לו המותב לא תועדו, ואף לא תועד עצם קיום השיח בין המותב ובינו. לטענתו, המותב עזר לב"כ המשיבה בניהול ההליך "לאורך כל הדרך", ובהקשר זה הפנה המערער לדברי המותב "עד כמה שאפשר אני אסייע", וטען כי מנגד המותב נזף בבאת-כוחו

השתיקה באופן המצדיק את פסילתו. המערער חוזר וטוען כי המותב שאל אם הוא "בטוח שאנחנו צריכים לשמוע את התיק הזה?" והוסיף כי "[אם] אני אשמע את התיק, לא ניתן להחזיר את הגלגל אחורה". המערער מציין כי דברים אלה הם פרפרזה מאחר שדברי המותב בהקשר זה לא תועדו, אך הוא מוסיף כי גם ב"כ המשיבה הודתה בתשובתה לבקשת הפסלות כי המותב פנה ישירות למערער אך טענה כי הדברים שנאמרו היו "סטנדרטיים". המערער טען כי דברי המותב שלפיהם הוא "האחרון שצריך לשמוע את [המתלוננות]", מבהירים כי כבר גיבש דעה בהליך.

8. עיינתי בטענות המערער ובנספחים שצורפו, ובאתי לידי מסקנה כי דין הערעור להידחות. המבחן לפסלות שופט מלשבת בדין קבוע בסעיף 77א לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984, ולפיו יש לבחון האם קיימות נסיבות שיש בהן כדי ליצור חשש ממשי למשוא פנים מצד המותב. לא מצאתי כי מתקיימות נסיבות כאלה בעניינינו. עיקר טענות המערער מופנות כלפי אמירות שהוא מייחס למותב ושלא תועדו בפרוטוקול הדין. אמנם, יש להצר על כך שפרוטוקול הדין, שנוהל בדרך של הקלטה ותמלול, אינו משקף את מלוא הדברים שנאמרו בלא שמתועד כי מתקיים שיח מוסכם מחוץ לפרוטוקול. תיעוד כאמור היה עשוי ליתר את המחלוקות בהקשר זה. עם זאת, המותב הבהיר כי נוסח הדברים שמייחס לו המערער אינו מדויק, וכי כוונתו הייתה לשקף למערער את האפשרויות העומדות בפניו. מדברי ב"כ המשיבה עולה כי אף היא התרשמה שזו הייתה מטרת דברי המותב. לא אחת נפסק כי רק לעתים נדירות תקום עילת פסלות בשל התבטאויות בית המשפט במהלך הדין (ראו: ע"פ 160/21 גבאי נ' מדינת ישראל - אגף המכס, פסקה 7 (21.2.201)). איני סבורה כי נוסח ההתבטאויות שמייחס המערער למותב עולה כדי התבטאויות נחרצות המצדיקות את פסילת המותב מלשבת בדין. הפרשנות שמעניק להם המערער - ככאלה המצביעות על דעה "נעולה" ועלחשש ממשי למשוא פנים אינה מקובלת עלי. קל וחומר בהינתן הבהרת המותב כי הנוסח שמייחס לו המערער כלל אינו משקף את הדברים לאשורם, וכי טרם גיבש דעה בנוגע לתוצאות ההליך.

המערער מוסיף ומפנה לדברי המותב "עד כמה שאפשר אני אסייע" וטוען כי דברים אלה משקפים התנהלות "חד צדדית" מצד המותב. לא אחת נפסק כי המותב היושב בדין רשאי לנהל את ההליך באופן אקטיבי ואף לשאול שאלות במטרה לייעל את ההליך ולרדת לחקר האמת (ראו והשוו: ע"פ 2206/18 אבו סלים נ' מדינת ישראל, פסקאות 6-4 (25.3.2018) (להלן: עניין אבו סלים); ע"א 8162/21 מאפיית האחים יחזקאל בע"מ נ' אלוף השניצל בע"מ, פסקה 10 (5.12.2021)). עיון בדברים בהקשרם המלא מראה כי המותב ביקש לקדם את החקירה באופן תכליתי וכי דברי המותב בנוגע ל"סיוע", תחומים לניסיון לקדם את החקירה ולא יותר מכך.

9. לבסוף טוען המערער כי המותב נזף בבאת-כוחו, העיר כלפיה הערות עוינות ו"לא הפגין מזג שיפוטי". בעבר נפסק כי המותב רשאי להביע מורת רוח מהתנהלותו של בא-כוח מי מהצדדים, וכי הדבר אינו מקים כשלעצמו עילת פסלות (עניין אבו סלים, בפסקה 6). מרבית טענות המערער בהקשר זה הועלו בעלמא, ולא מצאתי כי הדוגמאות המעטות שהובאו חורגות מניהול סביר של הדין מצד המותב.

מכל הטעמים המפורטים לעיל, הערעור נדחה.

ניתן היום, ז' בניסן התשפ"ג (29.3.2023).

ה נ ש י א ה
